

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Podpora kulturních a tvůrčích odvětví pro růst a zaměstnanost v EU

COM(2012) 537 final

(2013/C 198/06)

Zpravodaj: **pan PEZZINI**

Spoluzpravodaj: **pan KONSTANTINOU**

Dne 19. prosince 2012 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Podpora kulturních a tvůrčích odvětví pro růst a zaměstnanost v EU

COM(2012) 537 final.

Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI), kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. března 2013.

Na 489. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. dubna 2013 (jednání dne 17. dubna 2013), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 175 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je pevně přesvědčen, že kultura a tvořivost jsou pro Evropu:

- základním kamenem hodnot, na nichž je budována identita EU a její model sociálně tržního hospodářství;
- dvojicí, která je přínosem pro kvalitní hospodářský a sociální rozvoj a rozvoj výroby na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni;
- stěžejními prvky komparativní výhody, již představuje evropská přidaná hodnota v navrhování, vývoji, výrobě a spotřebě hmotných a nehmotných statků;
- klíčovým faktorem konkurenceschopnosti všech hospodářských a sociálních odvětví;
- zdrojem velkého potenciálu většího počtu lepších pracovních míst;
- mezinárodní vizitkou prezentující proslulost a originalitu EU ve světě.

1.2 EHSV se domnívá, že vzhledem k důležitosti rostoucí úlohy kulturních a tvůrčích odvětví (CCS) v rozvoji evropského hospodářství a v jeho vlivu na mezinárodním poli je zapotřebí vytvořit střednědobou až dlouhodobou strategii, která musí obsahovat:

- pevný a soudržný sociální rozměr CCS, který umožní předefinovat a requalifikovat stávající odbornosti, zajistit rovné pracovní podmínky a rozvinout skrytý potenciál a který bude schopen:

- uvolnit veškerý potenciál pro tvorbu pracovních míst v kulturních a tvůrčích odvětvích a zaučít kvalitu pracovních míst na pozadí ochrany základních práv;
- předefinovat a requalifikovat stávající odborné kvalifikace;
- snížit administrativní a byrokratickou zátěž malých a středních podniků, mikropodniků a osob samostatně výdělečně činných;
- doplnit procesy reorganizace a restrukturalizace vzdělávacími a requalifikačními opatření, transparentně přitom informovat pracovníky a konzultovat je a plně respektovat práva a důstojnost osob;
- podpořit strukturovaný sociální dialog v kulturních a tvůrčích odvětvích jako celku, který bude probíhat na evropské, vnitrostátní a podnikové úrovni;
- definovat vhodný evropský regulační rámec schopný zaručit kulturní rozmanitost a široký výběr, snížit administrativní zátěž a usnadnit mobilitu uvnitř EU a v mezinárodním měřítku;
- technologický rozměr s přidanou hodnotou tvořivosti, který: bude chránit práva duševního vlastnictví na vnitřním trhu, ale rovněž na mezinárodní úrovni, propagovat výzkum nových technologií a nových aplikací inovujících produkty a postupy, důrazně podporovat nové procesy a nové příležitosti v oblasti digitalizace s evropskou značkou kvality a zaručí rozvoj hodnotových řetězců prostřednictvím společných distribučních sítí a systémů;

- rozměr územního dialogu s občanskou společností, který: bude na CCS aplikovat systémy strukturovaného dialogu na evropské, celostátní a územní úrovni, podpoří rozvoj kulturních a tvůrčích odvětví nezbytných pro obnovu a zvýšení úrovně území, jeho talentů v expresivních a tvůrčích oblastech, intelektuálních profesí a zaměstnanosti;
- mezinárodní rozměr tvůrčí a kulturní Evropy v souladu s mezinárodními závazky přijatými v rámci úmluvy UNESCO o kulturní rozmanitosti, který bude schopný maximálně využít nové obchodní modely, v nichž bude design zapojen do hodnotového řetězce a všichni aktéři budou schopni dodat hodnotu výrobkům a postupům, jež bude na světových trzích možné označit za evropskou špičku, a který bude pomocí pružných, dostupných a účinných nástrojů chránit jejich díla před pirátstvím a falšováním;
- finanční rozměr a rozměr přístupu k úvěru schopný podpořit iniciativy v těchto odvětvích na vnitřním trhu a mezinárodních trzích (rovněž pomocí daňových úlev, daňových dobropisů a zamezení dvojího zdanění) a zaručit nástroje přístupu k úvěrům odpovídající charakteristikám těchto odvětví, zejména co se týče systémů záruk vhodných pro mikropodniky a projekty nemateriální povahy.

1.3 EHSV žádá Komisi, aby podrobně ověřovala uplatňování *acquis communautaire* u CCS, zejména co se týče pravidel hospodářské soutěže, práv duševního vlastnictví a práva na práci, a ochranu doložek mezinárodních dohod, které uzavřela EU s třetími zeměmi.

1.4 Výbor navrhuje Komisi, aby prozkoumala možnosti a podmínky organizace širšího fóra zúčastněných stran z kulturních a tvůrčích odvětví, aby se – i pomocí participativního prognózování – lépe určily všechny subjekty na tomto poli a stanovily významné body střednědobého až dlouhodobého strategického akčního plánu pro obnovu růstu a tvorbu kvalitních pracovních míst. Tento akční plán se musí zakládat na průřezové strategii na místní, regionální a evropské úrovni, na níž se musí aktivně podílet členské státy, místní a regionální orgány, sociální partneři a občanská společnost.

1.5 Výbor žádá, aby se již nyní zahájily specifické iniciativy pro boj proti nejisté práci v CCS, pro zaručení rovných pracovních podmínek pro všechny pracovníky CCS, zejména pro osoby vykonávající „nezávislou“ či nestandardní činnost jako subdodavatelé, zvláště práci s nepravidelnou pracovní dobou („na zavolání“), a pro zaručení jistého a rovného přístupu k digitálním sítím pro všechny.

1.6 EHSV upozorňuje Komisi na potřebu přizpůsobit regulační rámec specifickým charakteristikám CCS, zejména co se týče duševního vlastnictví, administrativního a daňového zjednodušení a rovnosti v zacházení s DPH u tištěných a elektronických sdělovacích prostředků, zejména u malých podniků CCS.

1.7 EHSV se domnívá, že je třeba se zamyslet nad příležitostmi zahájit dialog s občanskou společností zaměřený na občana a využít k tomu Evropský rok občanů.

2. Kulturní a tvůrčí odvětví v Evropě

2.1 Kulturní a tvůrčí odvětví v Evropě představují pro Evropu zásadně důležitý strategický zdroj. Špičková úroveň a konkurenceschopnost Evropy v kulturních a tvůrčích odvětvích je výsledkem úsilí umělců, autorů, tvůrců, odborníků a podnikatelů či jedinců obdařených talentem (jak tradičním či inovativním) a formálními a neformálními kompetencemi, které je dobré chránit, podporovat a zhodnocovat.

2.2 Výbor již zdůraznil, že „jak uznává strategie Evropa 2020, mají evropská kulturní a tvůrčí odvětví klíčový význam pro růst, konkurenceschopnost a budoucnost Evropské unie a jejích občanů. [...] Kromě toho přinášejí i komparativní výhody, které jinde nelze reprodukovat, a jsou faktorem místního rozvoje a motorem průmyslových změn.“⁽¹⁾

2.3 Podle definice zelené knihy z roku 2010⁽²⁾ jsou „kulturní odvětví“ ta odvětví, jež produkují a šíří produkty nebo služby, které se v okamžiku svého vzniku vyznačují určitou povahou, zamýšleným využitím nebo účelem, a které jsou výrazem nebo prostředkem kulturních projevů, a to nezávisle na obchodní hodnotě, již mohou tyto produkty nebo služby mít“ (to je v souladu s úmluvou UNESCO z roku 2005⁽³⁾) a „tvůrčí odvětví“ jsou odvětví, která mají kulturní rozměr a používají kulturu jako vstupní hodnotu, přičemž jejich výstupní hodnota je především funkční“ a „patří sem architektura a design, které integrují tvůrčí prvky do širšího procesu, a také pododvětví jako grafický design, módní návrhářství a reklama“.

2.4 Vymezení záběru kulturních a tvůrčích odvětví je stále vágní⁽⁴⁾, v důsledku čehož je obtížné stanovit výši jejich příspěvku k rozvoji HDP a zaměstnanosti.

2.5 V návrhu programu Tvůrčí Evropa⁽⁵⁾, k němuž se EHSV vyjádřil⁽⁶⁾, jsou v článku 2 definována kulturní a tvůrčí odvětví jako „všechna odvětví, jejichž činnosti jsou založeny na kulturních hodnotách a/nebo uměleckých a tvůrčích projevech, bez ohledu na to, zda jsou tyto činnosti zaměřeny tržně, a bez ohledu na druh struktury, která je provádí“. To by mělo výslovně zahrnovat vydavatelskou činnost, grafiku, tisk a digitální odvětví.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 43–49.

⁽²⁾ COM(2010) 183 final.

⁽³⁾ Viz: http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=33232&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

⁽⁴⁾ ESNet-Culture: European Statistical System Network on Culture – závěrečná zpráva 10/2012.

⁽⁵⁾ COM(2011) 785 final.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 51, 21.5.2012, s. 35–39.

2.6 Tato odvětví se v roce 2008 podílela na celkovém evropském HDP 4,5 % a zaměstnávala zhruba 3,8 % pracovní síly, tj. více než 8,5 mil. pracovníků⁽⁷⁾.

2.7 Evropský parlament souhlasí s výše uvedenou definicí a konkrétně doplňuje **muzea a módu**.

2.8 Ačkoliv mají kulturní a tvůrčí odvětví vysoký a stále rostoucí podíl na produkci evropského hospodářství a významně se podílejí i na zaměstnanosti⁽⁸⁾, existence několika jejich definic (WIPO, OECD, UNESCO, UNCTAD, Rady Evropy) nedovoluje vycházet při práci z pevného základu a mezinárodně srovnatelných statistických údajů. Uváděná výše HDP kulturních a tvůrčích odvětví v EU se značně liší: 2,6 % (zelená kniha), 3,3 % (program Tvůrčí Evropa), 4,5 %⁽⁹⁾ nebo 6,5 % (Rada Evropy). Stejně tak se liší i počet pracovníků v těchto odvětvích: 5 mil., 8,5 mil.⁽¹⁰⁾ či téměř 18 mil.⁽¹¹⁾

2.9 Evropská kulturní a tvůrčí odvětví jsou různorodá, což se projevuje i v charakteristikách jejich podniků: silně zastoupeny jsou malé a střední podniky a mikropodniky – představují zhruba 80 % celé výrobní struktury. Velkých podniků je méně než 1 %, ale zaměstnávají více než 40 % celkového počtu pracovníků⁽¹²⁾.

2.10 Toto uspořádání kulturních a tvůrčích odvětví v Evropě způsobuje problémy z několika hledisek: rozvoje schopností, přístupu k financování, propagace nových obchodních modelů, ochrany práv duševního vlastnictví, potíží s přístupem na mezinárodní trhy, zlepšení vazby na jiná odvětví či relativních potíží s vzájemným uznáváním kvalifikací (formálních i informálních)⁽¹³⁾.

2.11 V Evropě mají odvětví, která tvoří neprůmyslové jádro, tj. vizuální umění, živá představení a umělecko-historické dědictví, často velký strategický význam, zatímco v USA tento význam mají především, průmyslová odvětví se silnou orientací na trh.

2.12 Americký model představuje přirozené východisko pro země, v nichž je hlavní starostí vytvoření systému kulturní produkce, jenž bude málo závislý na veřejném financování a silně orientovaný na zisk.

2.13 Za vzorovou zemi, a to nejen v asijském kontextu, lze považovat Japonsko, kde se během staletí rozvinuly vysoce specifické formy produkce s novými, originálními druhy kulturního průmyslu, které jsou určeny nejširší veřejnosti a orientovány na uspokojení poptávky na trhu.

2.14 Čína vyvíjí ohromné úsilí v oblasti investic do kulturní infrastruktury a drží se přitom důrazné strategie omezující průnik amerického kulturního obsahu a projevuje velký zájem o evropské modely organizace a úlohu veřejnosti při koncepci a podpoře místních kulturních systémů.

2.15 V Indii zaznamenala mezi kulturními odvětvími nejprudší rozvoj kinematografie, jejíž obrat neobyčejně vzrostl, přestože je její produkce silně zakořeněna v tradiční indické kultuře, a je tak jen málo zajímavá pro publikum mimo tuto kulturu.

2.16 Latinská Amerika je v současnosti místem mohutného růstu kulturních odvětví a to i díky vlivu španělské a americké kultury a rychlého hospodářského a demografického růstu Mexika. Kultura významně vzkvétá rovněž v Brazílii, kde se rozšiřuje i za hudební oblast. Naproti tomu v Africe se rozvíjí originální kulturní duch, jenž má počátek i v nesčetných kontaktech s evropskou kulturní scénou. Interakce mezi těmito dvěma kontinenty a umělecké vzdělávání nám mohou vypovědět mnoho o každodenním životě a celkové kultuře určitého regionu a odstranit bariéry, které brání spolupráci.

2.17 EHSV vždy tvrdil, že je důležité zavést strategii, jejímž cílem bude plně projevit potenciál kulturních a tvůrčích odvětví EU, aby se v nich stimulovala zaměstnanost a růst. Již ve stanovisku vydaném v roce 2004 na žádost komisařky Viviane Redingové upozornil na problémy evropských kulturních a tvůrčích odvětví⁽¹⁴⁾. Tyto názory následně připomenul a prohloubil v řadě dalších stanovisek⁽¹⁵⁾.

2.18 Evropa je nesporně světovým lídrem ve vývozu produktů tvůrčích odvětví. Pro zachování tohoto postavení je potřeba investovat do schopností těchto odvětví působit přes státní hranice. V tomto smyslu se vyjádřila Rada dne 12. května 2009 a Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 12. května 2011.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor si uvědomuje, že špičková úroveň a konkurenceschopnost Evropy v kulturních a tvůrčích odvětvích je výsledkem úsilí umělců, tvůrců, autorů a odborníků a podniků či jedinců obdařených talentem (jak tradičním či inovativním) a formálními a neformálními kompetencemi, které je dobré chránit, podporovat a zhodnocovat.

⁽⁷⁾ Viz také zpráva TERA Consultants 2010 a zpráva o hospodářské soutěži v EU za rok 2010, COM(2010) 614 final.

⁽⁸⁾ Podle Eurostatu byla v období 2008–2011 zaměstnanost v kulturních a tvůrčích odvětvích ve srovnání s celkovým hospodářstvím EU rezistentnější.

⁽⁹⁾ TERA Consultants, 2010.

⁽¹⁰⁾ TERA Consultants, 2010.

⁽¹¹⁾ Viz zpráva *The Cultural Economy of Europe*. CEOE, 2006.

⁽¹²⁾ Viz *The study on the entrepreneurial dimension of cultural and creative industries*.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 63–72.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 108, 30.4.2004, s. 68–77.

⁽¹⁵⁾ Stanoviska: Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 35–39; Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 52–55; Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 39–46; Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 28–34; Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 45–50; Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 119–122; Úř. věst. C 51, 17.2.2011, s. 43–49; Úř. věst. C 112, 30.4.2004, s. 57–59; Úř. věst. C 110, 9.5.2006, s. 34–38; Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 144–148; Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 1–6; Úř. věst. C 255, 14.10.2005, s. 39–43; Úř. věst. C 117, 30.4.2004, s. 49–51; Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 100–102; Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 63–68.

3.2 EHSV je přesvědčen, že kultura a tvořivost jsou vzhledem ke své rozmanitosti projevem klíčovým prvkem samotné identity Unie a její legitimity: jednota v rozmanitosti tvořivosti a kultury, které musí postupovat rozvojem evropského hospodářství založeného na znalostech.

3.3 Aby se respektovala a podporovala kulturní identita Evropy a zajistila plná udržitelnost CCS, musí se unijní opatření ve prospěch CCS provádět v souladu s evropským sociálním modelem, demokratickými zásadami a environmentálními normami.

3.4 Z řady analýz provedených na evropské a vnitrostátní úrovni jasně vyplývá, že kulturní a tvůrčí odvětví musí čelit společným výzvám, kterými jsou konkrétně:

- velmi roztržštěný evropský trh;
- struktura podniků (80 % tvoří malé a střední podniky a mikropodniky);
- rostoucí vliv na výrobní procesy a distribuci způsobený přechodem k elektronizaci a šířením nových technologií;
- zrychlený proces globalizace s novými subjekty a konkurenty;
- rychlé zastarávání dovedností spolu se stále se objevujícími novými potřebami;
- omezená ochrana práv duševního vlastnictví, zejména na mezinárodní úrovni;
- potíže s přístupem k financování a k investicím do technologických inovací;
- nedostatky ve sběru dat;
- neexistence jednotné, mezinárodně uznávané definice těchto odvětví a jejich pododvětví;
- nároky na vyšší součinnost mezi tvůrčími a kulturními odvětvími a technologickými inovacemi;
- potřeba rozvíjet partnerství mezi oblastmi vzdělávání a odborné přípravy, podnikovou sférou a kulturními a tvůrčími činnostmi;
- zvýšení úrovně kvality kariéry a s ní spojených vyhlídek uznáním „tvůrčí hodnoty“ v hodnotovém řetězci;
- boj proti sociálnímu dumpingu v tvůrčích a kulturních odvětvích.

3.5 EHSV se domnívá, že vzhledem k širokému záběru kulturních a tvůrčích odvětví je potřeba vytvořit pevný unijní strategický plán pojímající mnohem delší období, jehož součástí

budou podrobné národní a regionální pracovní programy a kvantifikovatelné cíle, které bude možné porovnávat s plánem postupu, jež bude monitorovat Komise a Evropský parlament a v němž budou stanoveny příspěvky a odpovědnosti jednotlivých úrovní činnosti (místní, regionální, unijní).

3.6 Výbor tedy žádá Komisi, aby vypracovala novou, střednědobou až dlouhodobou koordinovanou strategii, která bude vycházet ze společné vize do roku 2020, plně zohlední specifický charakter CCS a stanoví rámec záruk, jenž je nezbytný pro investice do inovací v těchto odvětvích a pro rozvoj kvalifikovaných lidských zdrojů.

3.7 Tato strategie musí navíc bezpodmínečně zohlednit skutečnost, že CCS se vyznačují neúměrně vysokým podílem atypického zaměstnání, zejména práce s nepravidelnou pracovní dobou („na zavolání“). Vyskytuje se zde velký počet osob na volné noze vykonávajících zaměstnání na dobu určitou, osob samostatně výdělečně činných a mikropodniků často tvořených jednou osobou a rovněž početná skupina malých a středních podniků s méně než 10 zaměstnanci⁽¹⁶⁾. Příjmy pracovníků v těchto odvětvích jsou tedy často nepravidelné a někdy se blíží hranici chudoby nebo jsou dokonce pod ní.

3.8 Mnoho pracovníků se setkává s obtížnými pracovními podmínkami a nedostává se jim práv na základní sociální ochranu. Zejména ženy, které tvoří velký podíl pracovní síly v těchto odvětvích, jsou vážněji diskriminovány zejména pracovními podmínkami – vyskytují se zde nerovnosti v platech a odměnách.

3.9 V těchto odvětvích pracuje vysoký počet osob samostatně výdělečně činných. V této kategorii se často vyskytují dva extrémy. Na jednom stojí vysoce kvalifikovaní profesionálové s velkými zkušenostmi, kteří mají silnou pozici na trhu, na druhém pak osoby samostatně výdělečně činné, jejichž postavení má pouze jediný účel: poskytovat práci za nízkou cenu, a snižovat tak administrativní a finanční zátěž klienta. MOP již dávno vyhlásila poplach v souvislosti s možným zneužíváním v těchto odvětvích⁽¹⁷⁾.

3.9.1 Dále je možné zaznamenat, že hospodářská krize zasahuje CCS jako celek prostřednictvím dosud nevidaných úsporných opatření a škrtů, které se v Evropě dotkly veřejné podpory kultury.

3.10 EHSV se domnívá, že opatření, jež uvedl ve stanoviscích týkajících se předvídaní restrukturalizace⁽¹⁸⁾, by se měla aplikovat i na CCS. Technologie a obchodní modely v CCS se rychle mění a mnoho velkých podniků provádí reorganizaci produkce v důsledku elektronizace tisku, snižování veřejné podpory, akvizic a fúzí společností.

⁽¹⁶⁾ Počet lidí zaměstnaných na dobu určitou dosahuje v kulturních odvětvích v EU-27 25 %, zatímco podíl těchto osob na celkovém počtu zaměstnaných je 19 %. Podíl osob pracujících z domova je dvojnásobný (26 %) než u celkového počtu zaměstnaných. Rovněž podíl osob vykonávajících více než jedno zaměstnání je v kulturních odvětvích vyšší (6 %) než u celkového počtu zaměstnaných (4 %). Zdroj: *Cultural Statistics, Eurostat pocketbooks*, 2011.

⁽¹⁷⁾ Viz. stanovisko CESE Zneužívání statusu osoby samostatně výdělečně činné. Úř. věst. C 161 du 06.06.2013, s.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 229, 4.10.2012, s. 54–59.

3.11 Tyto změny mají přímý dopad na pracovníky v CCS, často v podobě propouštění, tlaku na mzdy, systémů předčasného odchodu do důchodu, růstu práce na dobu určitou, zhoršení pracovních podmínek a zvýšení stresu, zkrácení délky trvání pracovního poměru a malého informování a konzultování pracovníků.

3.12 Výbor považuje za vhodné, aby se s cílem zaručit rozmanitost a bohatost kultury v Unii předcházelo zbytečné koncentraci, a to jak ve fázi produkce, tak ve fázi distribuce. Navrhuje, aby se upřednostňovaly digitální sítě a metadistiky, které by umožnily dosáhnout nezbytného objemu investic, posílit výzkum a zvýšit průnik na mezinárodní trhy, a udržet tak zaměstnanost.

3.13 Zároveň je podle EHSV zapotřebí společně se na unijní a vnitrostátní úrovni zasadit o podporu programů celoživotního vzdělávání a školení osob za účelem zisku nových, aktualizovaných profesních profilů, aby se neustále vytvářely vhodné odborné kvalifikace a poznatky, které by zohlednily změny probíhající v daných odvětvích. Je třeba zvýšit tempo investic do modernizace systémů vzdělávání a přípravy umělců, tvůrců a pracovníků CCS, aby se zachovalo současné postavení na špičce, jež EU zaujímá, a dosáhly cíle strategie Evropa 2020.

3.13.1 Tyto kroky jsou ještě naléhavější vzhledem k hlubokým změnám souvisejícím s rozvojem celosvětové hospodářské soutěže, které se projeví i v profesionální intelektuální činnosti a v jejichž důsledku je nutné vytvářet stále více nových pojetí a způsobů výkonu práce s vysokou koncentrací vědění, jako jsou např. evropská znalostní sdružení.

3.14 Sama Komise zdůrazňuje, že „finanční instituce potřebují zvýšit své povědomí o hospodářském potenciálu těchto odvětví a rozvíjet svoje schopnosti, pokud jde o oceňování podniků, jejichž hodnotu tvoří převážně nehmotná aktiva“. To musí platit zejména pro rámec rozpočtu Unie 2014–2020. Je potřeba odstranit stávající nejistoty (příznačné jsou zejména ty související s programem Erasmus) a změnit koncepci programů a nástrojů Unie (strukturálních fondů, EIB, EIF atp.), aby se zahrnuly a upřednostnily inovace jiné než technologické povahy a vliv CCS na mezinárodní hospodářskou soutěž.

3.15 Při přípravě budoucí politiky soudržnosti, která má být spuštěna v roce 2014, je nutné se poučit z projektů a studií provádění nástrojů, které uvolňují veškerý potenciál všech oborů tvůrčích odvětví. EHSV se domnívá, že kulturní a tvůrčí odvětví musí být součástí integrovaných strategií regionálního a místního rozvoje, ve spolupráci s veřejnými orgány a s výrazným zastoupením organizované občanské společnosti.

3.16 Je zapotřebí unijního rámce, který usnadní mobilitu umělců a tvůrců, jejich děl, služeb a distribučních kanálů, a to pomocí vzájemného uznávání kvalifikací, pokročilých vzdělávacích a školicích nástrojů (ať už uvnitř **Evropského kulturního a tvůrčího prostoru** či mimo něj) a který uvede do praxe příslušná doporučení skupiny expertů Komise na mobilitu umělců⁽¹⁹⁾.

3.17 EHSV zdůrazňuje, že kulturní a tvůrčí odvětví přispívají ke stimulaci transformace místních ekonomik. Podněcují totiž nastartování nových ekonomických činností, vytvářejí nová, trvalá pracovní místa⁽²⁰⁾ a zvyšují atraktivitu evropských regionů a měst (viz studie *The rise of the Creative Class*⁽²¹⁾).

3.18 EHSV se domnívá, že ústředním prvkem skutečné, nové strategie pro CCS musí být unijní akční plán Tvůrčí Evropa otevřená světu, aby se zajistila přítomnost umělců a kulturních a tvůrčích odvětví, zejména malých a středních podniků, na mezinárodních trzích, a to tak, že se zavedou zvláštní systémy usnadňující výměnu s třetími zeměmi a uzavře se dohoda o přesných závazných doložkách dvoustranných a mnohostranných dohod EU.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Podpora odpovídajícího právního prostředí

4.1.1 Členské státy a Komise by měly za plné podpory a aktivní účasti sociálních partnerů přijmout specifická regulační opatření uzpůsobená zvláštnímu charakteru CCS, která budou zahrnovat přiměřená pravidla hospodářské soutěže, aby se bránilo nadměrné koncentraci trhu a chránila se kulturní rozmanitost, širší nabídky pro spotřebitele a různé formy podnikání.

4.1.2 Členské státy by měly snížit administrativní a byrokratickou zátěž, s níž se setkávají zejména malé a střední podniky tvůrčích a kulturních odvětví a samostatně výdělečně činné osoby, a zjednodušit postupy dodávání služeb a usnadnit mobilitu služeb, umělců a kulturních subjektů.

4.2 Přístup k financování, finanční podpora EU a partnerství veřejného a soukromého sektoru

4.2.1 CCS jsou i v případě silné orientace na trh vždy výsledkem práce jednotlivých tvůrců, autorů, umělců, herců a interpretů, kteří potřebují mít jednoduchý přístup k financování a úvěru. Je důležité úzce propojit finanční podporu CCS s vytvořením a zachováním dobrých pracovních podmínek pro všechny kategorie pracovníků, a to i z finančního hlediska.

⁽¹⁹⁾ Viz http://ec.europa.eu/culture/documents/moc_final_report_en.pdf.

⁽²⁰⁾ Viz iniciativa pro zaměstnanost mladých, Evropský summit, 8.2.2013.

⁽²¹⁾ Richard Florida, americký odborník na rozvoj měst.

4.2.2 Je tedy důležité vytvořit daňové podmínky podporující rozvoj malých a středních podniků a samostatně výdělečně činných osob zahrnující výjimky pro dvojí zdanění v případě přeshraniční a nadnárodní mobility a vhodné systémy sociálního zabezpečení.

4.2.3 EU a členské státy musí podněcovat spolupráci veřejného a soukromého sektoru, aby se zajistila udržitelnost CCS a podpořila kulturní rozmanitost zboží a služeb.

4.2.4 EU a členské státy musí podporovat mechanismy referenčního srovnávání podmínek záruk, půjček, investic a stimulační vývozu, aby se u projektů v CCS usnadnily podmínky přístupu k soukromým mechanismům financování a aby se podpořila propojení mezi nekomerčními odvětvími, která jsou často financována z veřejných prostředků, a komerčněji zaměřenými odvětvími, jako je design, móda nebo reklama.

4.2.4.1 EHSV doporučuje:

— zmapovat hlavní kroky přijaté na evropské úrovni ve prospěch CCS v posledních třech letech;

— sestavit bilanci specifického financování CCS v posledních třech letech;

— shrnout výsledky použití otevřené metody koordinace v CCS.

4.3 *Podnikání v tvůrčích a kulturních odvětvích a obchodní modely*

4.3.1 Pro vytvoření nových obchodních modelů je nutné zapojit nové formy digitalizace (remixování, mashup a samplování), tj. využívat multimediální digitální záznam (obsahující text, grafiku, audio, video nebo animace z existujících zdrojů), aby vzniklo nové, odvozené dílo, tj. samplování.

4.3.2 Model „tvořivost pro sociální kvalitu“ se totiž týká kultury, území a společnosti v tvořivých distriktech a propojuje opatření na mobilizaci poznatků a propagaci využívání designerů jako zprostředkovatelů procesů na rozhraní rozvoje, technologií a produkce.

4.3.3 EHSV se domnívá, že nutné maximálně využívat nové obchodní modely, v nichž je design součástí hodnotového řetězce a všichni aktéři jsou schopni zvýšit hodnotu produktů a postupů, které je možné označit za evropskou špičku na světových trzích.

4.3.4 EHSV má za to, že je rovněž důležité podněcovat přeshraniční a nadnárodní mobilitu, schopnost přitahovat odborníky a talenty, předávání poznatků, výměnu zkušeností a podnikatelských dovedností, vytváření sítí a klastrů složených z různých subjektů EU a různých hospodářských odvětví na jejím území.

V Bruselu dne 17. dubna 2013.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Henri MALOSSE